

um er steðgaður upp, og at keyparar bíða eftir íbúð-unum, sum Bústaðir byggir. Stóru íløgurnar, sum Tórshavnar Kommuna í fleiri umførum hevur gjørt í bygningar í miðbýnum í Havn, eru ikki einans ætl-

aðar til at hýsa egnum virksemi, men eisini til at leiga út í kapping við vinnuligar útbjóðarar. Eitt annað dømi er íløgan fyri út við 100 milliónir í túsundtals fermetrar, sum Tórshavnar Kommuna ger í Sjóvinnuhúsið á havna-

lagnum, við tí endamálið at leiga út til vinnufyrirkur og møguliga onnur við. Úrslitið av hesum er, at tey, sum fáast við vinnuligt virksemi innan fastogn og útleigan av hesi, halda seg aftur við at gera íløgur, tí tey

fáa ikki leigað tað út, sum í forvegin er tøkt. Føroya Arbeidsgevarafelag heldur, at hetta eru góð dømi um, hvussu peningur verður brúktur á ein sera óproduktivan hátt. Kommunur og almennir

stovnar eiga verða somikið at sær komin, at skilt verður ímillum, hvørji teirra arbeidsøki eru, og meira umráðandi, hvørji tey ikki eru. Talan er um borgarans skattapening, ið ikki kemur til sín besta rætt, og skuldi tí

ongantið verið kravdur inn. Uppáhaldið um, at tað ikki er figgjjarligt rúm til at lækka skattin, gerst alsamt truplari at trúgva, tá ið tað gongur sjón fyri søgn, hvat skattapeningurin verður nýttur til.

Havnin lænir til íløgur

Jógvan Arge
varaborgarstjóri
úr Tjóðveldi

Tórshavnar býráð hevur samtykt figgjarætlanina fyri 2015. Millum tíðindini í henni eru, at kommunan ætlar at læna 41,5 mió. kr. til íløgur næsta ár. Fyri framman standa stórar byggjætlanir fyri fleiri 100 mió. kr., sum valla kunna gerast uttan munandi størri lán.

Tí var tað natúrligt, tá figgjarætlanin var til endaliga viðgerð í býráðnum, at

meta um, hvar kommunan kann enda, um hon dúvar ov nógv upp á lán til eitt nú ætlaðu skúlabyggingina og havnarbyggingina í komandi árum.

Læna 41,5 mio. kr. Íløgurnar eru í hesum upp-skotinum settar til 163,5 mió kr. Tað er eitt munandi størri tal enn mælt varð til upprunaliga. Ein tann fyrsta upphæddin var 110 mió krónur. Síðani varð inntøkumetingin fyri árið hækkað við 12 milliónum og íløguupphæddin til 122 mió kr. Hetta tal eigur at svara nøkurlunda til tað, sum kommunan megnar at framleiða eftir einum ári, tá tað gongst væl í hond.

Við eini íløguaetlan upp á 163,5 mió kr er sambært figgjarætlanini neyðugt at læna 41,5 milliónir, sum kommunuskatturin ikki orkar at figgja.

Og samstundis verða tey lán, sum vit hava upp á umleið 120 mió krónur, umfiggjað soleiðis, at avdráttur ikki verður goldin næsta ár.

Vit hava ikki tikið lán í fleiri ár, men heldur goldið lánsskuldina niður. Her fer vend at koma í næsta ár, og tað kann tykjast bakvent, tí ongi av teimum heilt stóru projektunum, sum liggja fyri framman, eru serliga væl umboðað á ætlanini hesaferð.

Tú kanst sjálvur velja, hvat hetta nýggja lánið fer til. Eitt postulát kann vera, at tað fyri ein stóran part fer til at figgja bankakeypid. Tá avgerðin um keypið varð tikin, skuldu 37 milliónir figgjast við sølu av bygningum. So vítt vit vita, eru ikki meir enn smáar 5 milliónir komnar inn. Her er also ein munur upp á góðar 30 milliónir krónur. Vónandi koma hesir pengarnir inn við húsasølu onkursvegna.

Kunna nærkast lániloftinum Hinvegin so hava vit fyri stavn eina nýbygging av einum skúla, sum í kostnaði fer at táttá í 400 milliónir krónur. Havi eg skilt signalini rætt, so setir samgongan sær ikki føri á at byggja hendan skúla uttan at taka allan kostnaðinum í láni eftir kanska trimum árum.

Vit hava eisini fyri stavn eina útbygging av Tórshavnar havn, sum helst fer at kosta aðrar 400 milliónir krónur í láni. Eg kenni væl argumentini um, at hetta fer ikki at tyngja sjálva kommununa, tí hetta fer at verða goldið aftur av inntøkunum hjá Tórshavnar havn.

Men øll hesi lán verða hongd um hálsin á Tórshavnar kommunu so ella so. Samlaðu lánini fara kanska, tá tey verða upp á tað mesta, at liggja um einar 900 til

1000 milliónir krónur. Verður tað veruleikin, so fer eisini Tórshavnar kommuna at renna høvdið í lániloftið og kemur í flokk við tær skuldartyingdu kommunurnar.

Tað er ongin ynskilig støða. Tað verður dyrt í rentum, sum annars kundu verið brúktar at gera gott við. Og i heila tikið halda vit, at kommunan skal vera varin við sínum átøkum og lántøkum, og vit duga ikki at siggja, at lántøkan, sum næsta ár stendur fyri durum, fer at gagna stórvegis.

at detta heilt á halan um skamma stund.

Bara tað, at vit skula taka lán næsta ár uttan tey heilt stóru projektini á breddanum er eitt vandatekin.

Tað tykist ikki vera mark fyri, hvørjar kostnaðarmiklar kaninir verða hálaðar upp úr gyklarahattinum og sendar í eystur og vestur í Havn. Summir borgarar taka hetta við miklari stúran og aðrir við sunnari undran og trúgva ongum, fyrr enn tey siggja tað.

Onnur byggja í huganum stórar vónir og væntanir til kaninirnar, men detta niður aftur á langlegg, tí kaninirnar hvørva sum døgg fyri sól – ein fyri og onnur eftir. Skulu tær gerast veruleiki, so má lán takast, og oman á alt verður gjarað út við at lækka prosentid í 2016. Skilji tað, hvør ið skilja kann!

Ósakligir pástandir frá Vinnuhúsinum

Heðin Mortensen
borgarstjóri

Tað er ongin, sum hevur skapt so góðar karmar fyri føroysku vinnuna, sum akkurát Tórshavnar kommuna. Vit hava hildið rimmarfast um bara at bjóða øll arbeiði út til føroyskar fyrirkur.

Tað er alla æru vert, at Vinnuhúsið við sínum regluligu tíðindaskrivum mánamorgnar roynir at ríka og lyfta almenna kjakið í Føroyum. Men hevur Vinnuhúsið einki væl grundað sjónarmið at føra fram, hevði helst

verið betri fyri bæði kjakið og Vinnuhúsið, at lopið ein mánamorgun um, sum tíðindaskrivið 1. desember er dømi um.

Tað er ikki við mýkindum, at Vinnuhúsið, við nevndarformanninum Berguri Poulsen á odda, langar út eftir kommununi í miðlunum. Kommunan tolir væl, at bæði virksemi og peningánýtsla verða viðmerkt og kritiserað, men kommunan ger sum almennur myndugleiki sítt ítasta fyri at kunningin, sum fer út frá kommununi, er saklig, røtt og grundgivin – og eg hevði hildið, at hetta eisini er tað minsta, vit kunnu vænta av einum so breitt fevnandi samtaki sum Vinnuhúsinum.

Einki við kommunuskattin at gera Vinnuhúsið hartar kommununa fyri at spæla, at hon er ein fyrirøka, og nevnrir nøkur dømi um hetta. Tað eina dømið er umvælingin

av Saltsølubygninginum, Sjóvinnuhúsinum, sum Vinnuhúsið sigur trokar aðrar vinnuútleigarar av marknaðinum, og at tað tí nærum er ógjørligt hjá privatum at leiga út í dag.

Til hetta er at siga, at arbeiðið við Sjóvinnuhúsinum er júst byrjað, so tað ávirkar neyvan hugin at leiga frá privatum fyrirkur í dag – tvørturímóti eru tey flestu leigumálini, sum hava verið í bygninginum, í dag í øðrum bygningum hjá privatum útleigarum.

Sjóvinnuhúsið er annars ein roynd at fáa nakað meira enn vanligt útleiguvirksemi burtur úr avlopsplássinum, sum kommunan sjálv ikki nýtir. Ætlanin er at gera Vestaru bryggju til ein depil fyri menning, gransking og vinnu. Ætlanin er at skapa eitt umhvørvi, sum kann trekkja til sín og skapa nýtt virksemi, sum enn ikki er til her í landinum.

Ætlanin, sum av Vinnu-

húsinum verður skírd óproduktiv, byrjaði saman við vinnuni á staðnum og verður karmur um bæði alment, kommunalt og privat virksemi. Sjóvinnuhúsið verður ikki figgjað av skattakrónum. Ikki at umvælt saltsølubygningin hevði tí ikki givið nakran skattalætta, soleiðis sum greinin annars tykist at geva fatan av.

Hitt dømið, sum Vinnuhúsið nevnrir, eru stóru íløgurnar, Tórshavnar Kommuna hevur gjørt í bygningar í miðbýnum í Havn, og sum sambært teimum ikki bara eru ætlaðar til at hýsa kommunalum virksemi, men eisini til at leiga út í kapping við vinnuligar útbjóðarar.

Hvørjar bygningar, Vinnuhúsið her sipar til, veit eg ikki. Einastu bygningar, sum kommunan eigur og leigar út í miðbýnum, eru nøkur sera smá handilshøli, sum fyri tað mesta hýsa småum heimavirkisfeløgum ella hjálparfelagsskapum við

trimum undantøkum: Glimmur, Guðrun og Guðrun og Tutl, sum øll gjalda húsaleigu eftir marknaðartreytum.

Sakni kompetenta kapping Tórshavnar kommuna hevur eitt hitt lægsta skattaprocentið í landinum, hóast kommunan hevur megnað at sett í verk fleiri stórar verkætlanir seinastu árin – allar bjóðaðar út í Føroyum til føroyskar arbeiðstakarar.

Um tað er at søpla pengar hjá fólki burtur, veldst sjálvandi um, hvussu vit venda tí. Men kanska Vinnuhúsið skuldi vent kikaranum meira inneftir og hugt eftir, hvat verandi kartelliknandi støða á flest øllum vinnugreinum ger við prísin á teimum vørum og tænastrum, vit fáa. Kanska ein meira kompetent kapping kundi gjørt tað møguligt at lækka skattin.

Í grannalondum okkara byggja vinnufyrirkur bilig-

ar íbúðir til privata útleigan. Tað riggar oftast væl, er bíligt, væl skipað og trygt. Tað sama kunnu vit tíverri ikki siga í Føroyum. Tí er arbeiðið hjá Bústøðum kærkomið, og onki løgið er í, um fólk í hópatali sita og bíða eftir eini góðari íbúð, um alternativini eru ein vátur kjallari ella eini sethús, sum føroyska vinnan ikki megnar at byggja fyri ein prís, sum tvær meðalinntøkur orka at gjalda.

At enda sóknist eg eftir okkara góðu vinum. Hvar eru entreprenørarnir, vit hava hjúklað um og vart móti útlendskari kapping í mong ár? Eru teir samdir við Arbeidsgevarafelagnum og Vinnuhúsinum í hesum úttalilsum? Um so er, so eiga vit at fáa tað at vita sum skjótast, tí so handla vit hareftir.